Opinie

"Weg uit de stikstofcrisis, het kan"

Opinie

Er is een weg uit de stikstofcrisis. Dat schrijft ABS-voorzitter Hendrik Vandamme in een opiniestuk. "Niet alleen foute cijfers en aannames en even mank draaiende computermodellen, maar ook populistische politici die de kaart trekken van de industrie of die bevriende ngo's pamperen, verhinderen vandaag een uitweg uit de impasse." Vandamme wil dat er werk gemaakt wordt van "samenhangende en onbetwistbare stikstofcijfers" en vraagt dat het overleg met Europa wordt opgedreven.

17 AUGUSTUS 2023 – LAATST BIJGEWERKT OM 17 AUGUSTUS 2023 19:05

Lees meer over:
stikstof

Als tweeënhalf jaar stikstofcrisis in Vlaanderen iets duidelijk maakt, dan is het wel dat er eigenlijk geen samenhangende en onbetwistbare stikstofcijfers bestaan. Politici rollen de rode loper uit voor de industrie en het grote geld, ten koste van hun platteland. In deze keuze betaalt de voedselproducent de volle prijs. Eén klein feitje wordt wel steeds verzwegen: neem alle landbouw weg uit Vlaanderen en ze hebben nog steeds een stikstofprobleem. Foute cijfers en aannames, gebaseerd op die foute cijfers en ingebracht in even mank draaiende computermodellen, als basis gebruiken voor zo een ingrijpend beleid als het stikstofbeleid zorgen voor ergernis en onbegrip bij onze Vlaamse veehouders. De onterecht aan landbouw toegewezen bijdrage aan stikstofemissies en -deposities maakt de pil nog bitterder, ze is zelf helemaal niet door te slikken.

De Vlaamse overheid moet anders gaan meten. Anders, dat is door op veel meer dan de huidige meetplaatsen te meten en ook door systematisch isotopenanalyses toe te passen op neerdwarrelende stikstofpartikels nabij en in natuurgebieden. Alleen zo kan correct de bron van de stikstofdepositie toegewezen worden en komt de landbouw ongetwijfeld in een andere positie ten opzichte van de industriële uitstoters van stikstof. Tijd om te schakelen, en snel! In afwachting daarvan moeten onze beleidsmakers ervoor zorgen dat de ganse veehouderij niet op apegapen blijft liggen en moeten ze zonder veel poeha en theatraal gedoe lopende vergunningen respecteren zonder beperking door aannames en foute impactanalyses of subjectief becommentarieerde passende beoordelingen.

> **“Wat in het Turnhouts Vennengebied gebeurt, is ethisch onverantwoord en simpelweg compleet fout**
>
> Hendrik Vandamme - Voorzitter ABS

Reportage

Bezorgdheid in Turnhouts Vennengebied neemt alleen maar verder toe

7 AUGUSTUS 2023

Telkenmale je in het Turnhouts Vennengebied en omstreken een boerderij voorbijrijdt, bekruipt je een onbehaaglijk gevoel. Met alles wat nu op tafel ligt, wordt daar voor vele veehouders hun doodsvonnis getekend. Niemand die hen kan of mag zeggen wat morgen brengt, intendanten en transitiemanagers ten spijt. Terzelfdertijd worden de Kempense veehouders bestookt door grondhongerige aasgieren die er alles aan doen om - met oog op natuurrealisatie - zo snel mogelijk een onomkeerbare situatie te creëren om daarna genadeloos toe te slaan. Wat daar gebeurt is ethisch onverantwoord en simpelweg compleet fout. Logica, redelijkheid, waarheid, waardig- en menselijkheid, alles lijkt er steeds verder zoek.

“Het drama dat zich hier voltrekt, gaat elke Vlaamse boer en plattelandsbewoner aan.” “Het blijft onder de radar, maar zowat elke landbouwer wordt aan deze praktijken blootgesteld. Tijd dat dit stopt, tijd voor een ander beleid!”

Het is een schreeuw om aandacht uit die regio. Het Turnhouts Vennengebied is het ongewilde symbool van een compleet fout gelopen beleid. Waarom net daar de hoogste eisen gesteld worden en niet bijvoorbeeld op de meer voor de hand liggende Kempische heide is een vraag die een beter antwoord verdient dan tot nu toe gegeven wordt.

Elders in Vlaanderen liggen de stikstofeisen die bij de boeren gelegd worden iets minder hoog, maar daarmee is ook alles gezegd. Overal vallen omgevingsvergunningsaanvragen stil, zelfs de eenvoudigste verlenging van een bestaande vergunning voor een decennialange landbouwactiviteit, hoe klein ook, werd problematisch. Dat is een onhoudbare en unfaire toestand.

Fout beleid als rode draad

Over de schuldvraag kunnen we kort zijn. De beleidsmakers van de laatste decennia hebben aan hun maatschappelijke plicht verzaakt. Decennialang werd een Europees natuur- en milieubeleid gesteund en uitgerold zonder ook maar ergens rekening te houden met de eigenheid van Vlaanderen. Met plak- en knipwerk werden de gevolgen van onuitvoerbare Europese eisen gemaskeerd. Regeltje op regeltje werd gestapeld, zonder echt enige politieke verantwoordelijkheid te nemen of verantwoording af te leggen. Het gevolg is een compleet ontspoord beleid, onwerkbaar op onze boerderijen en zonder zicht op beterschap.

> **Doelbewust wordt verzwegen dat het onmogelijk is om alle gestelde doelen te halen én terzelfdertijd op economisch rendabele manier aan de slag te blijven als veehouder**
>
> Hendrik Vandamme - Voorzitter ABS

Het huidige voorstel van stikstofdecreet heeft niet de ambitie om aan de doelen van 2050 te voldoen. Dit voorstel van decreet koopt enkel tijd en masseert de geesten, toch van degenen die blind in de fuik lopen. Vriend en vijand weten immers nu reeds dat na 2030 een stikstofdecreet “bis” zal komen, dat nog ingrijpender en nog verstrekkender zal zijn. Mensen worden gebrainwasht en de tijd moet het verzet en de weerstand breken, erger nog, men wil een ganse sector laten doodbloeden. Doelbewust wordt verzwegen dat het onmogelijk is om alle gestelde doelen te halen én terzelfdertijd op economisch rendabele manier aan de slag te blijven als veehouder. Als slogan verkoopt dat niet bij verkiezingen. Ook degenen die wel varen bij dit voorstel van decreet zwijgen. Zit daar een olifant in de kamer? Mogelijk is het een kwestie van nog maar eens langs de Vlaamse kassa te passeren. De onwetende burger zwijgt en betaalt, toch?

nieuws

40% minder koeien op Nederlands eiland, toch meer stikstofuitstoot

20 JULI 2023

Minder koeien en toch meer stikstof

Op het Nederlandse Waddeneiland Schiermonnikoog is bij wijze van experiment de veestapel sinds 2018 vrijwillig met 40% verminderd. De Nederlandse stikstofprofessor Erismann kon zijn pret niet op en roemde het als voorbeeld voor heel Nederland. Enkele jaren later blijkt dat de stikstofneerslag op het eiland met de volle nul procent geminderd is maar wel integendeel toegenomen is. Diezelfde Erisman komt er niet toe de hand in eigen boezem te steken en zijn fout toe te geven. Hij kan ook niet meer terug, gans het Nederlandse stikstofbeleid is grotendeels gebaseerd op zijn, naar wat nu blijkt, nutteloze adviezen. Vlaanderen zal blijkbaar vooralsnog geen lessen trekken uit de ervaringen op Schiermonnikoog. Kritiek op het stikstofbeleid wordt ook bij ons nu eenmaal niet geduld in regeringskringen. De storm van kritiek zal echter niet meer gaan liggen. Te veel stemmen, niet van de minste, wijzen op hiaten in de gebruikte computermodellen en aannames. De burger ziet intussen door het bos de bomen niet meer. Voor hem is de open ruimte één groot natuur- en recreatiegebied, de veehouders weten wel beter!

De weg uit de stikstofcrisis

Voor het Algemeen Boerensyndicaat is er wel degelijk een oplossing mogelijk.
Vooreerst moet de stikstofemissie en -depositie correct en op zeer grote schaal gemeten worden.
Daarnaast moeten onbetwistbare isotopenanalyses gebeuren op de stikstof die neerslaat in en nabij natuurgebieden om de stikstofbron correct te kunnen aanduiden.
Derde werkpunt is de bepaling van en de omgang met de kritische depositiewaarden (KDW). Die worden momenteel als heilig doel naar voorgeschoven, terwijl dat niet meer is dan een cijfertje waaronder de natuur zogenaamd niet meer wordt aangetast. Die KDW's houden geen rekening met alle andere omgevingsfactoren (onder meer met de klimaatverandering) dan stikstofdepositie. Op het terrein groeit er ondertussen natuur die er op basis van die KDW's en volgens de ooit bij Europa aangemelde habitatstypes niet kan of mag zijn. KDW's kunnen en zullen nooit een geijkt referentiepunt worden. Het is wetenschappelijke onzin om ze als heilig en onfeilbaar doel te willen hanteren. Bovendien zullen de KDW's altijd juridisch wankel blijven.
Ten vierde moet de ooit gebeurde aanmelding van bepaalde vegetatietypes op welbepaalde locaties herzien worden en als dusdanig heraangemeld worden bij Europa. Die procedures bestaan, maar dan moet men het van overheidswege wel willen aanvragen.

> **Wie terug wil naar de tijd van de Ferrariskaarten,** be my guest, **maar wees consequent en sloop dan ook meteen al die huizen en fabrieksterreinen die er toen ook niet stonden**

Hendrik Vandamme - Voorzitter ABS

Maatwerk voor Vlaanderen

Vlaanderen is niet de enige regio die in dit schuitje zit. Ook andere regio's gaan ten onder aan oeverloze onzinnige discussies en politieke spelletjes, Nederland op kop. Elke regio die een voor landbouw gunstige geografie bezit én een hoge bevolkingsdichtheid kent, gaat voor de bijl. Europa kan hier niet blind voor blijven en moet mee haar natuurbeleid omdenken naar een ook voor Vlaanderen werkbaar beleidskader. Vlaanderen zelf moet zowel de ruimtelijke ordening, het voedselbeleid als het milieu- en natuurbeleid herschrijven.
Die beleidskaders herschrijven zal iedereen ten goede komen, ook de natuur. Het natuurbeleid is achterhaald en ging tot op vandaag gaat niet mee met de maatschappelijke ontwikkelingen. De visie op natuur en -ontwikkeling werd geponeerd in de vorige eeuw en helemaal gebetonneerd met de aanmelding van toenmalige wensgebieden, als was het onvergankelijke confetti die werd versnipperd over gans het Vlaams grondgebied. De bedragen die gereserveerd worden om natuur te redden die niet meer te redden valt omwille van de klimaatverandering, de Vlaamse ruimtelijke wanordening en verstedelijking, gaan ten koste van beleid

dat zich op hedendaagse natuur richt. Natuur past zich aan aan de klimaatsverandering, niet omgekeerd. Wie terug wil naar de tijd van de Ferrariskaarten (1777), *be my guest*, maar wees consequent en sloop dan ook meteen al die huizen en fabrieksterreinen die er toen ook niet stonden. Dat zou nogal eens een effectief Green Deal relanceproject of een spraakmakend Blue Deal project zijn. Zit daar ook niet een olifant in de kamer?

> **Sommige politici lijken meer op activisten die onder het mom van maatschappelijk belang volop de kaart trekken van het faciliteren van de industrie of het pamperen van een bevriende ngo**
>
> Hendrik Vandamme - Voorzitter ABS

Ook ons Europees landbouw- en voedselbeleid zal op de schop moeten gaan. Er zijn zaken fout gelopen. Net zoals in het natuurbeleid zal je niet alles kunnen terugdraaien, maar dat moet ook niet. Belangrijker is dat de maatschappij zich bewust wordt van de gevolgen van foute politieke keuzes en evenzeer over de manier waarop de retail werkt. De maatschappij wil wel degelijk een landbouw die de naam van voedselproducent waard is. Het zou bovendien van een verregaand egoïsme getuigen om de meest vruchtbare landbouwgronden van Europa te grabbel te gooien en landbouw te herlokaliseren naar marginalere gebieden elders in de wereld. Onze Delta van de Lage Landen werd niet zomaar als landbouwgebied gekozen door onze verste voorouders, ook die van de huidige generatie politici en stedelingen.
Bij het Algemeen Boerensyndicaat zeggen we al langer dat het anders moet en zijn we er vast van overtuigd dat het beter kan. Maar is de huidige generatie politici nog in staat zichzelf te overstijgen en voor het maatschappelijk belang te gaan waarbij ze ook haar primaire productie en haar voedselproducenten ten volle waardeert? Voortgaand op de populistische quotes en tirades op sociale media en andere kanalen, is het antwoord duidelijk “neen”. Sommige politici lijken meer op activisten die onder het mom van maatschappelijk belang volop de kaart trekken van het faciliteren van de industrie of het pamperen van een bevriende ngo.
Wat wordt het? Rijk of arm Vlaanderen? Rijke stad en haven en arm platteland?
Hoog tijd voor onze beleidsmakers om de juiste keuzes te maken.

Met dit opiniestuk wil de auteur een bijdrage leveren aan het maatschappelijk debat. De auteur schrijft in eigen naam en is verantwoordelijk voor de inhoud van de tekst.

De auteur

Hendrik Vandamme is voorzitter van landbouworganisatie Algemeen Boerensyndicaat (ABS). Hij is ook landbouwer in Oostende.

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy